

Správa z konferencie „ České, slovenské a československé dejiny 20. storočia VI.“

Anna Virostková, virostkova@saske.sk

V dňoch 22. a 23. marca 2011 sa v priestoroch Historického ústavu Filozofickej fakulty Univerzity Hradec Králové uskutočnila medzinárodná konferencia pod názvom *České, slovenské a československé dejiny 20. storočia VI.* Bola to v poradí už šiesta konferencia, ktorú organizoval Historický ústav Univerzity Hradec Králové a sú predpoklady, že organizátori konferencie budú v nej pokračovať každý rok. Na konferencii sa zúčastnili predovšetkým doktorandi a mladší vedci i historici z Čiech, Moravy, Slovenska i Nemecka, ktorí prezentovali svoje príspevky rôzneho zamerania. Obsah konferencie bolo rozmanitý a rôznorodý, ale to čo všetkých spájalo, bolo časové obdobie, t.j. 20. storočie.

Podujatie otvorili PhDr. Ján Mervart, PhD., akademický pracovník Historického ústavu Univerzity Hradec Králové, prof. RNDr. PhDr. Antonín Slabý, CSc., prorektor pre tvoriacu činnosť a vonkajšie vzťahy Univerzity Hradec Králové a prof. PhDr. Viliam Prečan, CSc., český historik zaoberajúci sa predovšetkým modernými českými dejinami, resp. československými dejinami a najmä obdobím rokov 1938 -1948.

Po úvodných príhovoroch nasledovali výstupy jednotlivých autorov. Program medzinárodnej vedeckej konferencie bol rozdelený do dvoch dní a konal sa súčasne v dvoch miestnostiach B9 a B14, kvôli veľkému počtu aktívnych účastníkov /60 referujúcich/.

Referáty boli rozdelené do blokov podľa určitej tematickej nadväznosti. Po každom bloku, ktorý pozostával v priemere z piatich referujúcich, bol vymedzený priestor aj na krátke diskusie, ktoré jednotliví účastníci aj naplno a plodne využili. Diskusie, ktoré nasledovali po blokoch, zahŕňali podnetné pripomienky k jednotlivým vystúpeniam, prípadne doplnili a rozvinuli niektoré prezentované problémy.

V prvý deň konferencie odzneli nasledujúce referáty: Vojtech Šustek (Archív hlavného mesta Prahy) *Dopadnutie člena paraskupiny Bivouac Henricha Čouška 2. mája 1942 v Brne - Komíne a vyvraždenie rodiny Čouškovej gestapom*, Ivana Rapavá (Pamätník Terežín, FF Univerzita Hradec Králové) *Jozef Průša - kápo v Malej pevnosti Terežín*, Lenka Šteflová (FF Masarykova Univerzita, Brno) *Detské časopisy z terežínskeho ghetta*, Dalibor Krčmár (Pamätník Terežín, FF Univerzita Jana Evangelisty Purkyne v Ústí nad Labem) *Kto bol Walter Jacoby? Portrét prvého muža protektorátneho SD*, Jan Vajskebr (Pamätník Terežín; Národný archív, Praha) *Od Hindenburga k Hitlerovi. Veliteľský zbor nemeckej poriadkovej polície v Protektoráte Čechy a Morava*, Hana Kučerová (Archív hlavného mesta Prahy)

Projekt „baťovského“ priemyslového mesta v Kolíne, Jaroslav Jelínek (FF Univerzita Karlova v Prahe) *Konkurenčný boj medzi ČKD a Škodovými závodmi v rokoch 1928 -1931 a snaha o jeho riešenie z pohľadu managementu ČKD*, Iva Ďoubalová (FF Univerzita Karlova, Praha)

Štátna politika zvyšovania životnej úrovne 1953 -1968, Kryštof Drnek (FF Univerzita Karlova, Praha) *„Miestni občania ani okná nemôžu otvárať“*. Vývoj pražskej kanalizácie v 1. pol. 20. storočia a jej problémy so zápachom z čistiacej stanice v Bubenči a znečistenie Vltavy, Arnost Stanzel (Collegium Carolinum, Mnichov) *Priehrady na Slovensku a v Rumunsku v čase štátneho socializmu*.

Po polhodinovej prestávke nasledovali ďalšie referáty: Kristína Dvořáková (FF Univerzita Karlova, Praha) *Miestne ľudové súdy v okrese Hradec Králové ako nástroj skúmania sociálnych dejín šesťdesiatych*

„V najpokrokovejšom kraji nie sú pre lemplov a mizeri miesta“. K problematike vytyčovania kádrovej a personálnej politiky Krajského národného výboru v Ústí nad Labem v roku 1953, Jakub Šlouf (Štátny oblastný archív v Prahe) *Boli Plzenské demonštrácie v júni 1953 vyprovokované spolupracovníkom ŠtB? Životný príbeh kamelota Jozefa Fencla (1909-1979)*, Ján Jakubík (FHV, Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica) *Strahov a Alweg. Vysokoškolské prostredie a politická realita na prelome rokov 1967 a 1968*, Richard Pavlovič (Štátny archív v Prešove, pobočka Svidník) *Emilie Lenártova a Jozef Lenárt, Vojtech Baka (FF Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra) Formovanie priemyslu v Nových Zámkoch*, Pavol Sakáč (FHV Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica) *Národohospodárska župa stredoslovenská vo vzťahu k mestu Zvolen a okoliu podľa Obzoru NZS*, Juraj Noha (FF Univerzita Karlova, Praha) *Reakcia čs. sociálnej demokracie na veľkú hospodársku krízu: medzi sociálnou politikou a socializmom*, Juraj Lepiš (FHV Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica) *Hospodárska, sociálna a kultúrna situácia obyvateľstva v inkorporovaných obciach Severného Spiša a Hornej Oravy 1939-1945*, Lucia Šulejová (Historický ústav SAV, Bratislava) *Počiatky kolektivizácie na Slovensku. Ambivalencie vo vzťahu roľníka a štátu a ich následky*, Miroslav Šepták (FF Univerzita Karlova; Národný archív Praha) *Neúspešný pokus o zblíženie v strednej Európe. Československo-rakúske vzťahy v roku 1936*, Milan Sovilj (FF Univerzita Karlova, Praha) *Juhoslávia ako tranzitná krajina československej emigrácie v rokoch 1939-1940*, Jan Lomíček (FF Univerzita Karlova, Praha) *Sovietska propaganda a obraz ZSSR v medzivojnovom Československu*, Jana Papežová (FF Univerzita Hradec Králové) *Publicistika Závaša Kalandry v boji za obranu demokracie*, Matej Bílý (FF Univerzita Karlova, Praha) *Československo a pokus o reformu Varšavskej zmluvy v 60. rokoch*, Michal Šabatka - Vojtech Kroužil (FF Masarykova Univerzita, Brno) *Vznik španielskej druhej republiky očami československej tlače - využitie content analysis*, Petra Schindler-Wisten (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR) *Narátor a tázateľ: dvaja hráči s rozdielnymi namiešanými kartami. Etické aspekty orálnohistorického výskumu*, Milan Ducháček (Literárna akadémia, Praha) *Neprítomnosť Václava Chalupeckého (v českej a slovenskej historiografii)*, Jan Schwaller (Archív hlavného mesta Prahy) *20. storočie očami jedného tesára. Osobný fond Vojtecha Bergera. Možnosti využitia jedného prameňa*, Radka Šustrová (ÚSTR, Praha) *Historik verzus pamäť. K niektorým problémom práce s pamäťníkmi na príklade výskumu KLV*, Martin Ďurišin (FF Prešovská univerzita, Prešov) *Prvá vojna Československej republiky v roku 1919 a jej dopad na slovensko-české vzťahy pri konštituovaní atribútov štátnosti na miestnej úrovni (vo vybraných lokalitách východného Slovenska)*, Michal Strobach (FF Univerzita Hradec Králové) *Nad zemou, na zemi a pod zemou. Jeden z príbehov 50. rokov*, Katarína Lozoviuková - Libor Svoboda (PdF Technická univerzita v Liberci; ÚSTR, Praha) *Aktivity československých tajných služieb na česko-rakúskych štátnych hraniciach - predstavenie medzinárodného projektu*, Tomáš Černák (Historický ústav SAV, Bratislava) *Gustáv Husák a tzv. slovenský buržoázny nacionalizmus*, Jozef Halla (FF Masarykova univerzita, Brno) *„Spoločná modlitba vyžaduje štátny súhlas“ - inak sa trestá väzením (kauza Kesegová - Labuda)*, Dirk Mathias Dalberg (Hochschule der Sächsischen Polizei) *Obsahy a významy pojmu „nepolitická politika“*, Helena Stejskalová (Juhočeské múzeum v Českých Budějoviciach) *Vzdelávanie dospelých na začiatku 20. storočia ako fenomén dejín vzdelanosti (na príklade južných Čiech)*, Anna Virostková (Spoločenskovedný ústav SAV v Košiciach) *Ukrajinské národnostné školstvo na Slovensku v rokoch 1945 -1953*, Peter Dvořáček (Archív bezpečnostných zložiek, Praha) *Vysoká škola Zboru národnej bezpečnosti - vrchol rezortného vzdelávania federálneho ministerstva vnútra (1974 -1990)*, Gabriela Havlujová (FF Univerzita Karlova, Praha) *Ideál a realita povojnových Lidíc*, Jan Pavlíček (FF Masarykova Univerzita, Brno) *Československo v talianskej historiografii 20. storočia*.

Záver prvého dňa konferencie ukončila diskusia natému *Opozícia a rezistencia v komunistickom Československu*, ktorú moderoval Jakub Rákosník (FF Univerzita Karlova, Praha) a ďalší traja diskutujúci: Peter Cajthaml (Ústav dejín a Archív Univerzity Karlovej, Praha), Jan Mervart (FF Univerzita Hradec Králové), Vítazoslav Sommer (ÚSTR; Masarykov ústav AV ČR, Praha) a Ondrej Vojtechovský (FF Univerzita Karlova, Praha). Po panelovej diskusii nasledovala spoločná večera.

Druhý deň konferencie pokračoval ďalšími referátmi, s ktorými vystúpili:

Táňa Klementová (FF Masarykova Univerzita, Brno) *Posledné nástupište. Brnenské transporty židov v rokoch 1941 - 1945*, Martin Veselý (FF Univerzita Jana Evangelistu Purkyne, Ústí nad Labem) *Protiletecká obrana sudetskej župy 1944 - 1945*, Lucia Halmová (FHV Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica) *Nacistické represálie na hornej Nitre*, Eva Palivodová (FF Univerzita Karlova, Praha) *Propaganda a indoktrinácia na pohraničnej strážii 1948 -1956*, Ondrej Hladík (Kabinet dokumentácie a histórie Väzenskej služby ČR, Praha) *Ponovembrové perzekúcie príslušníkov Zboru uniformovanej väzenskej stráže*, Martina Poliaková (FF Univerzita Karlova, Praha) *Česká národná identita ako subjekt komunistickej propagandy. Teória a prax na príklade povojnovej republiky do parlamentných volieb v roku 1946*, Jan Randák (FF Univerzita Karlova, Praha) *Priestor a dejiny, dejiny a moc. Ponovembrová*

Praha ako pódium revolučnej minulosti, Zdenek Doskočil (Ústav pre soudobé dejiny AV ČR) *Kauza Václav Král v roku 1966 alebo o Husákovom svedectve trošku inak*, Michaela Huttmanová (Historický ústav SAV, Bratislava) *Výmeny politických elít v kontexte normalizačného procesu*, Jan Socha (FF Univerzita Karlova, Praha) *Utváranie a premeny historických naratívov v dobe spoločenských a politických zmien v priebehu rokov 1988-1990*, Kamila Mádrová (FF Univerzita Karlova, Praha) *Alfred Baštýr (1865-1942). Lekár v službách nových médií*, Martin Hromek (FF Masarykova Univerzita, Brno) *Oficiálna spolupráca Československa a Francúzska v oblasti filmu v rokoch 1960-1968: ilúzia alebo realita?* Matej Kotalík (Freie Universität Berlin) *Od Shakespeara k muzikálu. Chuligáni a chuligánstvo v českej dramatickej tvorbe šesťdesiatych rokoch*, Jan Kolár (FF Univerzita Karlova, Praha) *Toxikománia v socialistickom Československu*, Jan Bárta (FF Univerzita Karlova, Praha) *Sály, kluby, kultúrne domy - platformy pre koncertovanie neoficiálnych hudobných skupín v 80. rokoch v ČSSR*, Ivana Škulecová (FF Prešovská Univerzita, Prešov) *Prednášková činnosť Živeny - spolku slovenských žien a spolupráca v spomenutej oblasti s inými spolkami a inštitúciami v období prvej Československej republiky*, Peter Dvořák (FF Masarykova Univerzita, Brno) *Náboženská otázka vo vzťahoch Čechov a Slovákov po vzniku prvej Československej republiky*, Juraj Havelka (Základná a materská škola, Praha-Slivenec) *Obráz katolíckej ženy v katolíckej tlači v 20. a 30. rokoch minulého storočia*, Hana Pelikánová (FHS Univerzita Karlova, Praha) *Panelové sídliska: rakovina predmestia či záhradné mestá? Príspevok do debaty o hodnotení pražských panelových sídlisk tretej generácie v období postsocialistickej transformácie*

Medzinárodná konferencia *České, slovenské a československé dejiny 20. storočia VI.* splnila svoj účel i poslanie a predovšetkým bola dobrým sprostredkovateľom pre mladých a začínajúcich vedcov a historikov pri nadväzovaní kontaktov pri svojom výskume v Čechách, na Slovensku ale i v Nemecku. Z tejto konferencie bude v priebehu roka vydaný zborník.